

မူဝါဒ အကျဉ်းချုပ်

မြန်မာနိုင်ငံရှိ သတင်းအချက်အလက်နှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် မူဝါဒရေးရာ မူဘောင် -
လူ့အခွင့်အရေးသက်ရောက်မှုများ

ဤမူဝါဒအကျဉ်းချုပ်သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ သတင်းအချက်အလက်နှင့် နည်းပညာအား လွှမ်းမိုးလျက်ရှိသည့် မူဝါဒနှင့် ဥပဒေမူဘောင်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးများအတွက် (မူဝါဒနှင့် ဥပဒေမူဘောင်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ) စိုးရိမ်ဖွယ်ရာ ကိစ္စရပ်များကို အကျဉ်းချုပ် စုစည်း သုံးသပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအကျဉ်းချုပ်သည် မြန်မာ့စီးပွားရေးကဏ္ဍ တာဝန်ယူမှုရှိရေး အထောက်အကူပြုဌာန (MCRB) က စက်တင်ဘာလ၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သော မြန်မာ့ အိုင်စီတီကဏ္ဍ၏ သက်ရောက်မှုများအား လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း အစီရင်ခံစာကို အခြေခံထားခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်း မြန်မာ့ အိုင်စီတီကဏ္ဍ၏ သက်ရောက်မှုများအား လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း အစီရင်ခံစာတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အိုင်စီတီ မူဝါဒများနှင့် ဥပဒေများအား အသေးစိတ် လေ့လာဆန်းစစ်ထားသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။¹

စတုတ္ထ စက်မှုတော်လှန်ရေး အသွင်ကူးပြောင်းကာလ (4th **Industrial Revolution**) ဟု ခေါ်ဆိုကြသည့် ကာလတွင် ဒီဂျစ်တယ်ဂေဟစနစ်ကို ပုံဖော်နိုင်ရန်အတွက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သုံးစွဲသူများနှင့် ဝန်ဆောင်မှု ပေးအပ်သူများပါ ယုံကြည်စိတ်ချနိုင်မည့် ခေတ်နှင့်လျော်ညီသော အိုင်စီတီ မူဝါဒနှင့် ဥပဒေမူဘောင် တစ်ရပ် လိုအပ်ပေသည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာ့ အိုင်စီတီကဏ္ဍ၏ လက်ရှိ မူဝါဒနှင့် ဥပဒေမူဘောင်သည် အထက်ပါ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီမှု မရှိပေ။ အကြောင်းရင်းမှာ -

- အကျုံးဝင် ပါဝင်သည့် အချက်အလက်များတွင် အရေးကြီးသော လစ်ဟာချက်များ ရှိနေခြင်း။
- လက်ရှိမူဘောင်မှာ ပြောင်းလဲဖြစ်ထွန်းနေသော နည်းပညာနှင့် ကိုက်ညီမှု မရှိခြင်း။
- ဥပဒေများ၌ သုံးစွဲသူများအနေနှင့် ယုံကြည်စိတ်ချရသည့် စနစ်တစ်ခုကို ဖော်ဆောင်နိုင်ရန် လှုံ့ဆော်ပေးသော ပုဂ္ဂလိက လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ဆိုင်ရာ

¹<http://www.myanmar-responsiblebusiness.org/my/swia/ict.html>

အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ပေးနိုင်မည့် လုံလောက်သော (သို့မဟုတ်) သင့်တော်သော အကာအကွယ်များ မရှိခြင်း။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူတိုင်းပါဝင် အသုံးပြုနိုင်ပြီး ငွေကြေးအားဖြင့်လည်း လူတိုင်း တတ်နိုင်သော ဒီဂျစ်တယ် ဂေဟစနစ်ကို ထောက်ပံ့ပေးမည့်အပြင် လူ့အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ပေးသဖြင့် အသုံးပြုသူများက ယုံကြည်စိတ်ချမှုရှိသော မူဝါဒနှင့် ဥပဒေ မူဘောင်တစ်ရပ်ကို ဖော်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ဤမူဝါဒအကျဉ်းချုပ်သည် ရည်ရွယ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ သက်ဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့် စီမံချက်များ

အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်က ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော စီးပွားရေးမူဝါဒ (၁၂)³ ချက်တွင် အရေးပါသော အိုင်စီတီ မူဝါဒလမ်းစဉ်များ ချမှတ်ဖော်ဆောင်ရေး အပါအဝင် အခြေခံ စီးပွားရေး အဆက်အဦများ ချဲ့ထွင်နိုင်ရန် လိုအပ်သည်ဟူသော အချက်ကို အသားပေး ဖော်ပြထားပါသည်။ လက်ရှိကာလအထိ အစပြုဆောင်ရွက်ပြီးဖြစ်သော စီမံချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- E-governance Master Plan (၂၀၁၆-၂၀၂၀) (မူကြမ်း)⁴
- Myanmar National Web Portal⁵
- National Data Center⁶

ထို့အပြင် အစိုးရအနေနှင့် Universal Service Fund Strategy (၂၀၁၈-၂၀၂၂)⁷ ကိုလည်း မူကြမ်းရေးဆွဲပြီး ဖြစ်သည့်အပြင် ဒီဂျစ်တယ် ID စီမံကိန်းကို ဖော်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက်လည်း လေ့လာသုံးသပ်လျက် ရှိသည်။ အခြား မဟာစီမံချက်များ (Master Plans) ရှိသော်လည်း ၎င်းတို့၏ အခြေအနေမှာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မရှိခြင်း (ဥပမာ - Myanmar Telecommunications Master Plan) သို့မဟုတ်၊ အသစ်ပြန်လည် မရေးဆွဲရသေးခြင်း (ဥပမာ - ၂၀၁၁ - ၂၀၁၅ ICT Master Plan) များ ဖြစ်နေသေးသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ASEAN ICT Master Plan ၂၀၂၀⁸ တွင်လည်း ပါဝင်နေပါသည်။

- ² In line with [ASEAN's 2020 ICT Strategy](#)
- ³ [https://themimu.info/sites/themimu.info/files/documents/Statement Economic Policy Aug2016.pdf](https://themimu.info/sites/themimu.info/files/documents/Statement_Economic_Policy_Aug2016.pdf)
- ⁴ <https://www.motc.gov.mm/my/news/myanmar-e-government-master-plan>
- ⁵ <http://www.mnp.gov.mm/>
- ⁶ <https://www.mmmtimes.com/news/government-build-integrated-data-centre-s-korean-aid.html>
- ⁷ https://www.motc.gov.mm/sites/default/files/Universal%20Service%20Strategy%20%28Draft%29_0.pdf
- ⁸ https://www.asean.org/wp-content/uploads/images/2015/November/ICT/15b%20--%20AIM%202020_Publication_Final.pdf

သတင်းအချက်အလက်၊ နည်းပညာနှင့် သက်ဆိုင်သော ပြည်တွင်း တည်ဆဲဥပဒေများ

သတင်းအချက်အလက်နှင့်နည်းပညာနှင့် သက်ဆိုင်မှု အရှိဆုံးသော ပြည်တွင်းဥပဒေများမှာ -

- ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ - ၂၀၁၃ (ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ- ၂၀၁၇)⁹
- အီလက်ထရောနစ် ဆက်သွယ်ရေးဆောင်ရွက်ရေးဥပဒေ - ၂၀၀၄ (ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ ၂၀၁၄)¹⁰
- ကွန်ပျူတာ သိပ္ပံဖွံ့ဖြိုးရေးဥပဒေ (၁၉၉၆)¹¹
- နိုင်ငံသားများ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လွတ်လပ်မှုနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လုံခြုံမှုကာကွယ်ပေးရေး ဥပဒေ - (၂၀၁၇)¹² တို့ ဖြစ်ပါသည်။

၎င်းတို့ကို အောက်ပါအတိုင်း လေ့လာဆန်းစစ်ထားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အိုင်စီတီဆိုင်ရာ ဥပဒေမူဘောင်ရှိ လိုအပ်နေသေးသည့် အချက်များ

အိုင်စီတီဆိုင်ရာ ဥပဒေမူဘောင်တစ်ရပ်ကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် လူများ၊ အိုင်စီတီ အသုံးပြုသူများနှင့် အိုင်စီတီ ကုမ္ပဏီများ၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ပေးခြင်းနှင့် နိုင်ငံတွင်းရှိ ကွန်ရက်လုံခြုံမှုများတို့ကြားရှိ ယှဉ်ပြိုင်မှုဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို ထိန်းကျောင်းလုပ်ဆောင်ပေးခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် -

- ရာဇဝတ်ဖြစ်မှုများမှ ကာကွယ်နိုင်ရန်အတွက် စုဆောင်းသည့် သတင်းအချက်အလက်များမှာ ပုဂ္ဂလိက ရပိုင်ခွင့်နှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်နိုင်ခြင်း။
- ကလေးသူငယ်များကို ကာကွယ်နိုင်ရန်အတွက် အွန်လိုင်းရေးသားပြောဆိုမှုများနှင့် အွန်လိုင်းလုပ်ရပ်များတွင် ကန့်သတ်ချက် အချို့ချမှတ်ရန် လိုအပ်လာနိုင်ခြင်း။

အထက်ပါအချက်များမှာ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် သီးခြားဖြစ်ပေါ်နေခြင်း (သို့မဟုတ်) စိန်ခေါ်မှုသစ်များ မဟုတ်ပါ။ အခြားနိုင်ငံများနှင့် အစိုးရများသည်လည်း အလားတူ အခက်အခဲများကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေကြရပြီး

- _____

⁹<http://freexpressionmyanmar.org/wp-content/uploads/2017/07/telecommunications-law-en.pdf> and <http://freexpressionmyanmar.org/wp-content/uploads/2017/01/Telecommunications-Law-Amendment-EN.pdf>

¹⁰ <http://freexpressionmyanmar.org/electronic-transactions-law/>

¹¹ <http://www.myanmarconstitutionaltribunal.org.mm/lawdatabase/en/law/1492>

¹² http://www.myanmar-responsiblebusiness.org/pdf/Law-Protecting-Privacy-and-Security-of-Citizens_en_unofficial.pdf

အများစုသည် ဤစိန်ခေါ်မှုများကို ကျော်ဖြတ်နိုင်ရန်အတွက် လူ့အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ပေးနိုင်သည့်အပြင် အသုံးပြုသူများကြား ယုံကြည်မှုများ တည်ဆောက်ပေးနိုင်မည့် ဥပဒေမူဘောင်များကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိကြသည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဥပဒေမူဘောင်တွင် အောက်ပါအချက်များနှင့် သက်ဆိုင်သည့် လစ်ဟာချက်တစ်ချို့ရှိနေသေးသည်။ ၎င်းတို့မှာ -

- အချက်အလက်ဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂလိက လုံခြုံရေးနှင့် အချက်အလက် ကာကွယ်ပေးခြင်း (Data Privacy and Data Protection)
- ဆိုက်ဘာလုံခြုံရေး (Cyber Security)
- ဆိုက်ဘာပြစ်မှု (Cyber Crime)
- တရားဥပဒေနှင့်အညီ ဆက်သွယ်ရေးလှိုင်းများအား ကြားဖြတ်စောင့်ကြည့်နားထောင်ခြင်း (Lawful Interception)
- သတင်းအချက်အလက် ရယူပိုင်ခွင့်ရှိရေး (Access to Information)
- ဉာဏပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်မှု (Intellectual Property) တို့ဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိ ပြည်တွင်း အိုင်စီတီဥပဒေများတွင် ဝေဝါးပြီး ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ်မရှိသော အသုံးအနှုန်းများပါဝင်သည့် ပြဌာန်းချက်များ ရှိနေသဖြင့် အစိုးရနှင့် အခြားသူများက လူ့အခွင့်အရေး ရယူကျင့်သုံးသူများ၊ အထူးသဖြင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့် ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်ခွင့်ကို လက်ကိုင်ပြု ကျင့်သုံးလျက်ရှိသောသူများအား ထိုပြဌာန်းချက်များကို အသုံးပြု၍ ခြိမ်းခြောက်ခြင်းနှင့် ထောင်ချခြင်းများကို ပြုလုပ်နိုင်သော အနေအထားတွင် ရှိနေပါသည်။

သတင်းအချက်အလက်၊ နည်းပညာနှင့် သက်ဆိုင်သော ပြည်တွင်း တည်ဆဲဥပဒေများရှိ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ စိုးရိမ်ဖွယ် ပြဌာန်းချက်များ

၁။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအတွင်းရှိ စိုးရိမ်ဖွယ် ပြဌာန်းချက်များကို ဆန်းစစ်သုံးသပ်ချက် အကျဉ်းချုပ်

- ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၏ ပြဌာန်းချက် ၃၅၇ တွင် "နိုင်ငံတော်သည်.....စာပေးစာယူနှင့် အခြားဆက်သွယ်ရေး ဆိုင်ရာလုံခြုံမှုများအတွက် ဥပဒေအရ ကာကွယ်ပေးရမည်" ဟု ဖော်ပြထားသဖြင့် ဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ ကာကွယ်ရေးအတိုင်းအတာအား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြစ်စေရန် ပြဌာန်းထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ပြင် ဥပဒေတွင် "နိုင်ငံတော်သည် နိုင်ငံသားများ၏ နေအိမ်ဥပစာလုံခြုံမှု၊ ပစ္စည်းလုံခြုံမှု၊

စာပေးစာယူနှင့် အခြားဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ လုံခြုံမှုများအတွက် ဥပဒေအရ ကာကွယ်ပေးရမည်"(ပုဒ်မ ၃၅၇) ဟု ပြဌာန်းထားရာ ပုဂ္ဂလိက အခွင့်အရေးကိုလည်း ကာကွယ်ပေးထားကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ သို့သော်လည်း "ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ပြဌာန်းချက်များနှင့် မဆန့်ကျင်လျှင်" ဟူသော အဖြူအမည်း မသဲကွဲသော ကန့်သတ်ချက်များကို သုံးနှုန်းပြီး အကာအကွယ်ပေးမှုများကို သတ်မှတ်ထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထို့အပြင် အကာအကွယ်ပေးမှုများသည် နိုင်ငံသားများအတွက်သာ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။

- ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ နိုင်ငံသားတိုင်း၏ အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ပေးသော "မိမိ၏ ယုံကြည်ချက်၊ ထင်မြင်ယူဆချက်များကို လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ ရေးသားဖြန့်ဝေခွင့်" နှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခွင့်၊ စီတန်းလှည့်လည်ခွင့် (ပုဒ်မ ၃၅၄) တို့ကိုလည်း "ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေး" စသည့် တိတိကျကျ မရှိသော ရည်ညွှန်းချက်များဖြင့် ကန့်သတ်ထားပြီး ၎င်းတို့သည် လူ့အခွင့်အရေးများ ကျင့်သုံးခြင်းကို ကန့်သတ်သော အခါတွင် ပြည့်မီရန်လိုအပ်သည့် သီးခြားအခြေအနေများနှင့် သက်ဆိုင်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်းများကို ကျော်လွန်၍ နေသည်။ နိုင်ငံသားများသာလျှင် ယင်းအကာအကွယ်ပေးမှုများကို ရရှိနိုင်သည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်။
- ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် သတင်းမီဒီယာလွတ်လပ်ခွင့် (သို့မဟုတ်) သတင်းအချက်အလက် ရယူပိုင်ခွင့် ရှိရေး တို့အတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ အာမခံချက်များ မရှိပေ။

၂။ နိုင်ငံသားများ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လွတ်လပ်မှုနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လုံခြုံမှုကာကွယ်ပေးရေး ဥပဒေ - ၅/၂၀၁၇

မတ်လ၊ ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ပြဌာန်းခဲ့သော နိုင်ငံသားများ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လွတ်လပ်မှုနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လုံခြုံမှု ကာကွယ်ပေးရေး ဥပဒေသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပါရှိသော ပုဒ်မ ၃၅၇ ရှိ ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်မှုနှင့် လုံခြုံမှုတို့ကို ထပ်မံဖြည့်စွက်ပေးထားသည် (အထက်တွင် ကြည့်ပါ)။ ပုဂ္ဂလိက လွတ်လပ်မှုကို ပိုမို၍အသေးစိတ်သည့် အချက်အလက်နှင့်တကွ အကာအကွယ်ပေးသော ဥပဒေတစ်ရပ်ကို ဖော်ဆောင်နိုင်ရန် အမှန်တကယ် လိုအပ်လှသည်။ သို့သော်လည်းပဲ ၂၀၁၇ ဥပဒေရှိ ပြဌာန်းချက်အများအပြားမှာမူ အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးစံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်မှုနှင့် အချက်အလက်ကာကွယ်ရေးတို့ကို ထိခိုက်မှုများ

- ဥပဒေတွင် ဖွင့်ဆိုထားရှိသော ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်မှု၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ ဝေဝါးကျယ်ပြန့်နေသည့်အပြင် ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လုံခြုံမှုကိုလည်း သီးခြားအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားရာ ထိုအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှုများသည် ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်မှုအား ကာကွယ်ခွင့်ဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စံနှုန်းများနှင့် ကံညီမှုမရှိပေ။
- ဥပဒေတွင် တရားသူကြီးက ခွင့်ပြုမိန့်ပေးထားသော ဝရမ်းနှင့်မှသာ ဆိုသည့်အချက်ထက် "ပြည်ထောင်စု အစိုးရ" ၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်ပင်လျှင် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း၊ ဆက်သွယ်ရေးလှိုင်းများအား ကြားဖြတ် စောင့်ကြည့်နားထောင်ခြင်းနှင့် နေအိမ်များသို့ ဝင်ရောက်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ရန် ခွင့်ပြုထားသည် (ပုဒ်မ ၈)။ လက်ရှိကာလတွင် ဥပဒေနှင့်ညီသော ဆက်သွယ်ရေးလှိုင်းများအား ကြားဖြတ်စောင့်ကြည့်နားထောင်ခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပြည်တွင်းဥပဒေမရှိသေးသဖြင့် ယခုလက်ရှိအနေအထားသည် အကာအကွယ်ပေးမှုများ လုံလုံလောက်လောက် မရှိပဲ အလွန် ဝေဝါးကျယ်ပြန့်နေသည့် အခွင့်အာဏာများကို ဥပဒေတွင် ပြဌာန်းပေးထားသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပါသည်။ အကာအကွယ်ပေးရာ၌ ထည့်သွင်းသင့်သည့်အချက်များတွင် ဆက်သွယ်ရေးအချက်အလက်များကို တစ်ဦးချင်းတောင်းဆိုမှုများအတွက် တရားရုံးက ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ ခွင့်ပြုမိန့် တောင်းခံသည့် လုပ်ငန်းစဉ် သဘောတရားများကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖော်ပြပေးထားခြင်းနှင့် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း¹³အတွက် လွှတ်တော်က ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း တို့ပါဝင်သည်။

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ခွင့်ကိုထိခိုက်မှုများ

- အသေရေဖျက်မှုသည် တရားမမှုမြောက်သည်ဟု သတ်မှတ်ခြင်းသည်ကသာလျှင် သင့်လျော်သော ပြန်လည်ကုစားမှုကျင့်ထုံးဟု အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စံနှုန်းများက သတ်မှတ်သော်လည်း ပုဒ်မ ၈ (စ) တွင် "လူတစ်ဦး၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားမှုကို ပုတ်ခတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ထိခိုက်စေရန် တစ်နည်းနည်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုရ" ဟု ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရသောကြောင့် အသေရေဖျက်မှုမှာ ရာဇဝတ်မှု မြောက်သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ပုဒ်မ ၁၀ တွင်လည်း ထောင်ဒဏ်နှင့် ငွေဒဏ်ကို ပြဌာန်းချမှတ်ထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ အသေရေဖျက်မှုအား ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းသည်

¹³ [Nine Civil Society Organisations Signed A Petition Against the Newly Enacted the Citizens Privacy and Security Protection Bill; Called the Union Parliament and the Government to Review It](#) (March 2017)

တရားနည်းလမ်းကျကျ ဝေဖန်ရေးသား ပြောဆိုမှုများ¹⁴ကို ဤဥပဒေကို အသုံးပြု၍ ရေငုံနှုတ်ပိတ်သွားစေရန် တွန်းအားပေး လှုံ့ဆော်လျက် ရှိသည်။

၃။ ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ - ၂၀၁၃ (ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ- ၂၆/၂၀၁၇)

ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ ၂၀၁၃ ၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ- "နိုင်ငံတော်ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ဆက်သွယ်ရေးနည်းပညာဖြင့် အထောက်အကူပြုနိုင်ရန်"နှင့် "ဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများကို အများပြည်သူ ဆက်သွယ်အသုံးပြုနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်း ပိုမိုရရှိလာနိုင်စေရန်" (ပုဒ်မ ၄) စသည်တို့ ဖြစ်သော်လည်း သင့်တော်သော အကာအကွယ်ပေးမှုများ မပါဝင်သည့် ဝေဝါးကျယ်ပြန့်သော လုပ်ပိုင်ခွင့်များ အများအပြား ပါဝင်သည်။ ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ ၂၀၁၃ကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေကို ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော်လည်း ပြင်ဆင်ချက်များမှာ အောက်ပါဖော်ပြထားသော ထိခိုက်မှုများ၊ အထူးသဖြင့် ပုဒ်မ ၆၆ဃ စသည့် ပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ထိထိရောက်ရောက် ဖြေရှင်းပြင်ဆင်ထားခြင်း မဟုတ်ပေ။

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ခွင့်ကိုထိခိုက်မှုများ

- ဤဥပဒေတွင် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို ကာကွယ်ပေးမည့် ရည်ရွယ်ချက်များ ပါဝင်ခြင်း မရှိပေ။ (ပုဒ်မ ၄)¹⁵
- **အင်တာနက်ပေါ်တွင်ထုတ်ဖော်ခွင့်ကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်ခြင်း**
 - အထက်တွင်ဖော်ပြထားသည့် အသရေဖျက်မှုဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစံသတ်မှတ်ချက်များ နှင့် ဆန့်ကျင်စွာပင် ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေသည် "ဆက်သွယ်ရေး ကွန်ရက်တစ်ခုခု" (ပုဒ်မ ၆၆ဃ) ကို အသုံးပြု၍ ကျူးလွန်ထားသော အသရေဖျက်မှုအား ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည်။ ယင်းပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ သုံးစွဲနေကြသဖြင့် တရားဝင် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်နှင့် စာနယ်ဇင်း လွတ်လပ်ခွင့်တို့မှ ကန့်သတ်ခံနေရပြီး လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုရဲခြင်း မရှိတော့အောင် ပိတ်ပင်နေသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပါသည်။¹⁶

¹⁴ Free Expression Myanmar page on [defamation](#)

¹⁵ Article 19, "[Myanmar Telecommunications Law 2013](#), (2017)

¹⁶ နိုဝင်ဘာ ၂၀၁၅ နှင့် နိုဝင်ဘာ ၂၀၁၇ ကြားတွင် သတင်းစာဆရာများကိုဆန့်ကျင်သော တိုင်စာသုခုအပါအဝင် ထိုပြဋ္ဌာန်းချက်၏ အောက်တွင် တိုင်စာ ၁၀၆ ခုရှိခဲ့ပါသည်။ Free Expression Myanmar, '66(d): No real change', December 2017, <http://freeexpressionmyanmar.org/wp-content/uploads/2017/12/66d-no-real->

- ဆက်သွယ်ရေး ဥပဒေ၏ အပြစ်ပေးနိုင်သော ပြစ်ချက်များတွင် ဆက်သွယ်ရေး ကွန်ယက်ကို အသုံးပြု၍ “ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးအား ခြောက်လှန့်တောင်းယူခြင်း၊ နှောက်ယှက်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ခြိမ်းခြောက်ခြင်း” နှင့် “ မမှန်ကန်သော သတင်းအချက်အလက်ကို မရိုးမဖြောင့်သော သဘောဖြင့် ဆက်သွယ်ခြင်း၊ ဖမ်းယူခြင်း၊ ပို့လွှတ်ခြင်း၊ ဖြန့်ချိခြင်း၊ သို့မဟုတ် ပေးဝေခြင်း သို့မဟုတ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း” တို့ပါဝင်သည်။ ယင်းကဲ့သို့ ဝေဝါးသော အသုံးအနှုန်းများသည် ဥပဒေ (သို့မဟုတ်) နည်းဥပဒေများတွင် သတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိပေ။ ယင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရအနေဖြင့် စစ်မှန်သော ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုများကို ‘ခြိမ်းခြောက်မှု’ သို့မဟုတ် “နှောင့်ယှက်မှု” အဖြစ်သတ်မှတ်ပြီး ရာဇဝတ်မှုအနေဖြင့် အပြစ်ပေးနိုင်သော အခြေအနေတစ်ရပ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။ (ပုဒ်မ ၆၆ဃနှင့် ၆၈က)
- ယင်းတို့သည် “ရဲအရေးယူပိုင်ခွင့်ရှိသော ပြစ်မှုများ” ဖြစ်ပြီး ထိုပြစ်မှုများသည် ပြင်းထန်သော ပြစ်မှုများဖြစ်သည့် မုဒိန်းမှုနှင့် လူသတ်မှု စသည်တို့ကဲ့သို့ သီးသန့်အရေးယူ ဆောင်ရွက်ရမည့် ပြစ်မှုအမျိုးအစားထဲတွင် ပါဝင်သည်။ ထို့ပြင် တရားရေးရာ အရာရှိက ခွင့်ပြုထုတ်ပြန်ပေးထားသော ဝရမ်းမလိုအပ်ပဲ ရဲအရာရှိအနေနှင့် ဖမ်းဆီးခြင်းများကိုလည်း ခွင့်ပြုပေးထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ (ပုဒ်မ ၈၀)

• **ပါဝင်သောအချက်အလက်များကိုတားမြစ်ခြင်းသို့တည်းမဟုတ်စစ်ထုတ်ခြင်း**

- ဥပဒေအရ “ဝန်ကြီးဌာနသည် အများပြည်သူအကျိုးအတွက် ဆောင်ရွက်ရန် အခြေအနေ ပေါ်ပေါက်သည့်အခါ အစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဆက်သွယ်ရေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းအား ယာယီရပ်ဆိုင်းရေး၊ ဆက်သွယ်မှု အမျိုးအစား တစ်ရပ်ရပ်ကို မပြုလုပ်ရေး၊ တားဆီး ထိန်းသိမ်းထားရှိရေး၊ လိုအပ်သည့် သတင်းအချက်အလက်နှင့် ဆက်သွယ်မှုများကို ရရှိနိုင်ရေး၊

- [change.pdf](#)တွင်ကြည့်ပါ။ ဦးသိန်းစိန်အစိုးရအောက်တွင် ၇နှစ်ယှဉ်လျှင် NLD အစိုးရ၏ပထမနှစ်ပိုင်းတွင် ၆၆(ဃ) ဖြင့်စတင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော အမှုပေါင်း ၅၄၄ရှိခဲ့သည်။ NLD အစိုးရ အာဏာရပြီးသည့်အချိန်မှစ၍ တပ်မတော်သည် အမှုတော်တော်များများတွင် တရားလိုအနေနှင့် ဖြစ်လာခဲ့သော်လည်း ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနအပေါ် တရား စွဲဆိုမှုများကို NLD အစိုးရအနေနှင့် ဥပဒေ၏အခန်းစာအရ ဗီတိုအာဏာအသုံးမပြုနိုင်ခဲ့ပါ။ The Irrawaddy, ‘Number Jailed Under Article 66(d) Rises to Eight Since NLD Govt, Htun Htun, 8 April 2017 <https://www.irrawaddy.com/news/burma/number-jailed-under-article-66d-rises-to-eight-since-nld-govt.html> တွင်ကြည့်ပါ။

ဆက်သွယ်ရေးဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများနှင့် ဆက်သွယ်ရေး ပစ္စည်းများကို ယာယီထိန်းချုပ် သုံးစွဲရေးတို့အတွက် လုပ်ငန်းလိုင်စင် ရရှိသူအား ညွှန်ကြားနိုင်သည်။" (ပုဒ်မ ၇၇) ယင်းသည် ကျစ်လျစ်ခြင်းမရှိသော အဖြူအမည်း မသဲကွဲသည့် စံနှုန်းတစ်ခု ဖြစ်ပြီး အစိုးရမှ လုပ်ငန်းလိုင်စင် ကိုင်ဆောင်ထားသူများအား ထိုသို့ညွှန်ကြားမှုများကို ကန့်သတ်ပေးနိုင်မည့် လုပ်ငန်းစဉ် (သို့မဟုတ်) ထိရောက်သော အကာအကွယ်ပေးမှုများ ကင်းမဲ့လျက်ရှိနေသည့် "ပါဝင်သော အချက်အလက်များကို တားမြစ်ခြင်းသို့တည်းမဟုတ်စစ်ထုတ်ခြင်း" ကို ခွင့်ပြုထားကြောင်း တွေ့ရသည်။

• **အင်တာနက်အသုံးပြုခွင့်ကိုနှောင့်ယှက်ပိတ်ပင်ခြင်းသို့တည်းမဟုတ်ဖြတ်တောက်ခြင်း**

- အဆိုပါ ပုဒ်မအရ အစိုးရ အနေဖြင့် ဆက်သွယ်ရေးဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းအား ယာယီရပ်ဆိုင်းရေး (သို့မဟုတ်) ကိုယ်တိုင်ထိန်းချုပ်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်နိုင်သည်။ သို့သော် အစိုးရအနေနှင့် မည်သည့် အခြေအနေမျိုးတွင် ထိုညွှန်ကြားချက်များကို ကျင့်သုံးနိုင်သည်ဆိုသည်ကိုမူ ဥပဒေတွင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပေ။ (ပုဒ်မ ၇၇)

ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်ခွင့်ကို ထိခိုက်မှုများ

• **အစိုးရမှ အသုံးပြုသူ၏ လှုပ်ရှားမှုနှင့် အချက်အလက်များကို စောင့်ကြည့်နေခြင်း**

- မြန်မာ အစိုးရသည် ယင်း၏ ပြည်သူများကို သမိုင်းကာလကြာမြင့်စွာ အနီးကပ်စောင့်ကြည့်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၃ ဆက်သွယ်ရေး ဥပဒေသည် ဆက်သွယ်မှုများနှင့် ပြောဆိုရေးသားထားသော အကြောင်း အရာများကို တရားဝင် စောင့်ကြပ်ခွင့်ရှိသော ဥပဒေအုတ်မြစ်အနေနှင့် တည်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ ပုဒ်မ ၇၅ အရ ဆက်သွယ်ရေးလှိုင်းများအား ကြားဖြတ်စောင့်ကြည့် နားထောင်ခြင်း (Interception) ကို ခွင့်ပြုထားသော်လည်း ကျယ်ပြန့်ဝေဝါးလျက်ရှိသော ဖော်ပြချက်များဖြစ်သည့် "နိုင်ငံတော် လုံခြုံရေး"နှင့် "တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး"တို့မှလွဲ၍ တိကျသော အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုမှုများ (သို့မဟုတ်) မည်သည့်အခြေအနေမျိုးတွင် ဆောင်ရွက်မည်ဟူသော အချက်များကို ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါ။ ထိုသို့ ပိုမိုတိကျသော နည်းဥပဒေများ မရှိသည့်အပြင် အကာအကွယ်ပေးမှုများလည်း မပါဝင်သည့် အဓိပ္ပာယ်ဝေဝါးသော ဥပဒေ ပုဒ်မများကြောင့် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်းများကို လွဲမှားစွာ အသုံးပြုမှုများအား ပိုမိုမြင့်တက်လာစေမည် ဖြစ်ပါသည်။ "နိုင်ငံသားများ၏ မူလအခွင့်အရေးများကို မထိခိုက်စေဘဲ" ညွှန်ကြားဆောင်ရွက်ရမည်ဟု ဖော်ပြထားသော်လည်း

ထိုအကာအကွယ်ပေးမှုများမှာ နိုင်ငံသားများအတွက်သာဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထို့အပြင် ယခု ပုဒ်မမှလွဲ၍ ဥပဒေရှိ အခြားပုဒ်မများတွင် အခြေခံအခွင့်အရေးများအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသည်လောဟု မေးခွန်းထုတ်စရာ ဖြစ်လာခဲ့သည်။

• **အစိုးရမှ အသုံးပြုသူ၏ ကိုယ်ပိုင်အချက်အလက်ကို ရယူခြင်းနှင့် အခြားထိခိုက်မှုများ**

- ပုဒ်မ ၆၉ အရ ယုံကြည်စိတ်ချရသော စနစ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ လျှို့ဝှက်စနစ်ဖြင့်ဖြစ်စေ ထားရှိသော သတင်းအချက်အလက်ကို အခြားသူတစ်ဦးဦးသို့ တစ်နည်းနည်းဖြင့် ထုတ်ဖော်လိုလျှင် တရားရုံး၏ အမိန့်လိုအပ်မည် ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ သို့ရာတွင် ဥပဒေအရ အာဏာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များက လုပ်ဆောင်နိုင်သည့် ဆက်သွယ်ရေးလှိုင်းများအား ကြားဖြတ်စောင့်ကြည့် နားထောင်ခြင်းကို ထိန်းချုပ်နိုင်မည့် စည်းမျဉ်းများမှာ ယခုအချိန်ထိ မရှိသေးကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။
- အစိုးရအနေနှင့် "လိုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို ခေါ်ယူမေးမြန်းခြင်း၊ လိုအပ်သော သတင်းအချက် အလက်နှင့် အထောက်အထားများ၊ စာရွက်စာတမ်းများနှင့် စာတမ်းအမှတ်အသားများကို တင်ပြစေခြင်း" နှင့် ကန့်သတ်ချက်မရှိပဲ "အဆောက်အအုံနှင့် နေရာများ၊ စက်ပစ္စည်းများကို ဝင်ရောက်ကြည့်ရှု စစ်ဆေးခြင်း" စသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များရှိသည် (ပုဒ်မ ၄၀ က)။ သို့မဟုတ်ပါ ကလည်း "အများပြည်သူအကျိုးအတွက် ဆောင်ရွက်ရန် အခြေအနေ ပေါ်ပေါက်သည့်အခါ ဆက်သွယ်ရေးလှိုင်းများအား ကြားဖြတ်စောင့်ကြည့် နားထောင်ခြင်း"ကို လုပ်ဆောင်နိုင်သည် (ပုဒ်မ ၇၇)။ ထိုလုပ်ပိုင်ခွင့်များကို တရားရုံးအမိန့် မပါလျှင်ဖြစ်စေ၊ အကြောင်းရင်းတစ်စုံတစ်ရာ မရှိလျှင် ဖြစ်စေ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုလုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် သင့်လျော်သည့် ကန့်သတ်ချက်များ နှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖော်ပြထားသော စည်းမျဉ်းဥပဒေများ လိုအပ်လျက် ရှိသည်မှာ မလွဲမသွေပင် ဖြစ်သည်။
- အထက်ပါ ဥပဒေပုဒ်မများသည် အမည်အဖော်ပဲ နေထိုင်ခွင့်ကိုထိခိုက်နိုင်သလို ပုဂ္ဂလိက လုံခြုံခွင့်ကို ဖောက်ဖျက်နိုင်ပေသည်။

• **လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများတွင် ကုမ္ပဏီများ ပါဝင်ဆက်နွယ်နေခြင်း**

- သတင်းအချက်အလက်နှင့် ဆက်သွယ်ရေးနည်းပညာ ကုမ္ပဏီများအနေဖြင့် အစိုးရ၏ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ၌ ပါဝင်နိုင်သည့် အလားအလာရှိသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ကြီးကြပ်ရန်ဖော်ပြထားသော များပြားကျယ်ပြန့်သည့် အချက်အလက်များကို

လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိပါက (ပုဒ်မ ၅၇) ယင်းလိုင်စင်များကို ယာယီပိတ်သိမ်းခြင်း သို့တည်းမဟုတ် ဖျက်သိမ်းခြင်း ခံရနိုင်သည်။(ပုဒ်မ ၅)

• ဥပဒေအား နိုင်ငံပြင်ပတွင် ကျင့်သုံးခြင်း

- ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေသည် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၏ နယ်နိမိတ်အတွင်းရှိ နိုင်ငံသားများနှင့် ပြင်ပရောက်မည်သည့်အရပ်ဒေသ၌မဆို ရှိနေသော မြန်မာနိုင်ငံသားများနှင့် သက်ဆိုင်သည်။ ယင်းသည် အလွန်ကျယ်ပြန့်သော နယ်ပယ်အတိုင်းအတာဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံသားများအပေါ် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်းသာမက အခြားသော ပုဂ္ဂလိက လုံခြုံမှု ဖောက်ဖျက်ခြင်းများအား ကမ္ဘာပေါ်ရှိ မည်သည့်နေရာတွင်မဆို လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးထားကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

၄။ ကွန်ပျူတာသိပ္ပံပုံဖွဲ့ဖြိုးရေးဥပဒေ (၁၉၉၆) နှင့် အီလက်ထရောနစ် ဆက်သွယ်ရေးဆောင်ရွက်ရေးဥပဒေ - ၂၀၀၄ (ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ ၂၀၁၄)

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ခွင့်ကိုထိခိုက်မှုများ

- ၂၀၀၄ခုနှစ် အီလက်ထရောနစ် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှု ဥပဒေ (ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ ၂၀၁၄) နှင့် ၁၉၉၆ခုနှစ် ကွန်ပျူတာ သိပ္ပံပုံဖွဲ့ဖြိုးမှု ဥပဒေတွင် "နိုင်ငံတော်၏ လုံခြုံရေး၊ တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးနှင့် နယ်မြေအေးချမ်းသာယာရေး၊ တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေး၊ နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေး သို့မဟုတ် အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုကို ထိခိုက်စေသည့် ပြုလုပ်မှုတစ်ရပ်ရပ်ကို ပြုလုပ်ခြင်း" (အီလက်ထရောနစ် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှု ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃(က) နှင့် (ခ)၊ နှင့် ကွန်ပျူတာသိပ္ပံပုံဖွဲ့ဖြိုးရေးဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၅) ဟူသည့် အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် ထွေပြားလျက်ရှိသည့်အပြင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မရှိသော အသုံးအနှုန်းများကို ဖော်ပြထားကာ ပြစ်ဒဏ်များအား ပြဋ္ဌာန်းထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။
- အီလက်ထရောနစ် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှု ဥပဒေတွင် "ကြီးကြပ်မှုအဖွဲ့" ကို အီလက်ထရောနစ် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှု ဥပဒေ ပုဒ်မ ၉နှင့် ပုဒ်မ ၁၀ (ဈ) အရ ကွန်ပျူတာစနစ်တစ်ခု၏ လုပ်ငန်း လည်ပတ်မှုနှင့် ယင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပစ္စည်းကိရိယာကို ဤဥပဒေအရ ပြစ်မှုတစ်ခုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အသုံးပြုနေသည် သို့မဟုတ် အသုံးပြုပြီးဖြစ်သည်ဟု "သံသယဖြစ်ရန် အကြောင်းရှိပါက" ဝင်ရောက်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခွင့် ပေးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်ခွင့်ကို ထိခိုက်မှုများ

- ဤဥပဒေနှစ်ရပ်လုံးသည် ခေတ်နှင့် လျော်ညီခြင်း မရှိတော့သည့်အပြင် လက်ရှိအခြေအနေများနှင့် တိုးတက်လာသော နည်းပညာများနှင့်လည်း မကိုက်ညီတော့သောကြောင့် ယင်းဥပဒေတို့ကို ရုတ်သိမ်းရန် တောင်းဆိုနေကြခြင်းဖြစ်သည်။
- ဤဥပဒေနှစ်ရပ်လုံးတွင် အချက်အလက်ကာကွယ်ပေးခြင်း၊ ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်မှုကို ကာကွယ်ပေးခြင်း (သို့မဟုတ်) ဆိုက်ဘာမှုခင်းများမှ အကာအကွယ်ပေးထားခြင်းတို့ ပါဝင်ခြင်းမရှိပေ။

လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများတွင် ကုမ္ပဏီများ ပါဝင်ဆက်နွှယ်နေခြင်း

- အီလက်ထရောနစ် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်းအတွက် လိုအပ်သော “သက်သေခံ လက်မှတ် ထုတ်ပေးပိုင်ခွင့်ရှိသူ” ဖြစ်လာစေရန် အစိုးရမှ ချပေးထားသော လိုင်စင်ရယူခြင်း ဆိုင်ရာအတွက် သက်ဆိုင်ရာမှ သတ်မှတ်ထားသော အချက်များကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိပါက ယင်းလိုင်စင်များအား ကန့်သတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ပိတ်ပင်ခြင်း ခံရနိုင် ချေများ ရှိနေသည်။ ယင်းသတ်မှတ်ချက်များတွင် အသုံးပြုသူများ၏ ကိုယ်ရေးအချက်အလက်များကို တောင်းခံခြင်းများ လည်း ပါဝင်နိုင်သည်။ (အီလက်ထရောနစ် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှု ဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၈)

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပိုမိုကောင်းမွန်သည့် သတင်းအချက်အလက်နှင့် နည်းပညာမူဘောင်တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် လုပ်ဆောင်ရမည့် အချက်များ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိ သတင်းအချက်အလက်နှင့် နည်းပညာမူဘောင်ကို ယခင်က ပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာနက ကြီးမှူးဆောင်ရွက်ခဲ့သော ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးပွဲများကို နမူနာကောင်းယူ၍ ပတ်သက်ဆက်နွှယ်သူများနှင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ကာ ခေတ်နှင့်အညီ ပြုပြင်မွမ်းမံခြင်း များကို ပြုလုပ်သင့်သည်။¹⁷ သတင်းအချက်အလက်နှင့် နည်းပညာမူဘောင်ကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့် အရေးများသာမက လူ့အခွင့်အရေးများကို ထည့်သွင်းပေါင်းစပ်ထားပြီး အစိုးရနှင့်အသုံးပြုသူများ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီအောင် ကြိုးပမ်းထားသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီထားသော အခြေခံမူများနှင့် မူဘောင်များ¹⁸အပေါ် အခြေခံသင့်သည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် ပါဝင်သည့်အချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

¹⁷ See for example the [earlier consultation](#) on the Draft Universal Service Strategy.

¹⁸ See for example, the Global Commission on Internet Governance’s “[One Internet](#)” set of principles (2016).

- စတုတ္ထ စက်မှုတော်လှန်ရေး အသွင်ကူးပြောင်းကာလ (4th **Industrial Revolution**)ကို ပြင်ဆင်နိုင်ရေး အတွက် နိုင်ငံရှိ သတင်းအချက်အလက်နှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာဗျူဟာအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့် အရေးစံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း။
- အထက်ပါအကြောင်းအရာများတွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် လူ့အခွင့်အရေး ထိခိုက်မှုများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားထားသော တည်ဆဲအိုင်စီတီ ဥပဒေများကို ရုတ်သိမ်းခြင်း သို့မဟုတ်၊ ပြောင်းလဲခြင်းများ ပါဝင်သည့် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုရှိသော အိုင်စီတီကဏ္ဍဆိုင်ရာ မူဝါဒနှင့် ဥပဒေမူဘောင်တစ်ရပ်ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ပါဝင်သည့် အချက်များမှာ -
 - ဥပဒေများနှင့် အခြားချဉ်းကပ်မှုနည်းလမ်းများပါဝင်သည့် ဆိုက်ဘာလုံခြုံရေးမူဘောင် တစ်ရပ်ကို ဖော်ဆောင်ခြင်း၊
 - ဆိုက်ဘာပြစ်မှုများကို အသေးစိတ် ကျစ်ကျစ်လစ်လစ် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားသည့် သီးခြား ဥပဒေ (သို့မဟုတ်) ဥပဒေများကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ (MCRB ၏ ဆိုက်ဘာလုံခြုံရေးနှင့် ဆိုက်ဘာမှုခင်းဆိုင်ရာ မူဝါဒအကျဉ်းချုပ်ကို ကြည့်ပါ)
 - E-government နှင့် ဒစ်ဂျစ်တယ် ID စနစ်များ၏ ရှေ့ပြေးအနေနှင့် အွန်လိုင်းရှိ အသုံးပြုသူများ၏ ပုဂ္ဂလိကလုံခြုံမှုနှင့် အချက်အလက်များကို ကာကွယ်ပေးသည့် အချက်အလက် ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေတစ်ရပ်ကို ပြဌာန်းခြင်း၊ (MCRB ၏ အချက် အလက်ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒအကျဉ်းချုပ်ကို ကြည့်ပါ)
 - E-government နှင့် ဒစ်ဂျစ်တယ် ID စနစ်များကို ပုံစံချမှတ်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရာတွင်လည်းကောင်း လူ့အခွင့်အရေးများကို အကာအကွယ် ပေးနိုင်သည့် စနစ်များဖြစ်စေရန် သေချာစွာ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
 - မြန်မာ့အိုင်စီတီကဏ္ဍ၏ သက်ရောက်မှုများအား လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားသော အခြေခံမူ (၇) ချက်နှင့်အညီ လူ့အခွင့်အရေးများကို လေးစားလိုက်နာသည့် "တရားဥပဒေနှင့်အညီ ဆက်သွယ်ရေးလိုင်းများအား ကြားဖြတ်စောင့်ကြည့်နားထောင်ခြင်း" (lawful Interception) ဆိုင်ရာ မူဘောင်နှင့် ဥပဒေများကို ပြဌာန်းခြင်း (အကြံပြုချက်များ၏ နောက်ဆက်တွဲကို ကြည့်ရှုပါ) တို့ဖြစ်ပါသည်။

Now – Concerns with Current Legal Framework

2013 (2017 Amended) Telecommunications Law

- Criminalizes legitimate online expression using vaguely worded terms (Art. 66(d) and 68(a))
- Makes violations of the Law serious offences that allow arrests by the police without judicial warrants (Art. 80)
- Allows government to suspend services, block or prohibit content and services without safeguards (Art. 77)
- Provides vague powers for interception, with limited safeguards (Art. 40(a), 69, 75 & 77)
- Potential for license holders to become implicated in violations (Art. 5 & 57)
- Law applies to citizens both inside and outside Myanmar

2017 Citizens Privacy and Security Protection Law

- Has vague definitions of privacy and security not in line with international human rights standards
- Permits surveillance, interception, entering homes without judicial warrants (Art. 8)
- Criminalises defamation and imposes a prison sentences contrary to international norms that call for civil liability for defamation (Art. 8(f) & 10)

1996 Computer Science Development Law

- Includes vague and overly-broad criminalization of expression (Art. 35)
- Outdated and incompatible with modern technology
- Does not provide for data protection, protection of privacy or protection against cyber crime

2014 Electronic Transactions Law

- Includes vague and overly-broad criminalization of expression (Art. 33(1) & 33(b))
- Grants broad powers to access and inspect any ICT (Art. 9 & 10.i)
- Outdated and incompatible with modern technology
- Does not provide for data protection, protection of privacy or protection against cyber crime
- Licensees are subject to suspension or cancellation of licenses for failure to comply with Government (Art. 28)

2015 Amendment to the Evidence Act

- Vaguely defines legitimate electronic evidence and does not make any reference to privacy Sec. 9(g)

Penal Code

- Jail terms for 'offensive' language and defamation (Sec. 124(a))
- Violations of freedom of expression (Sec. 505(b) & 505(c))
- Prosecution of legitimate journalism (Sec. 500)

Future – Improved Legal Framework?

Repeal the following laws:

- Citizen Privacy and Security Law
- Electronic Transaction Law
- Computer Science Development Law
- Section 66(d) of Telecommunications Law
- Articles in Penal Code Criminalizing Defamation

Adopt New Data Protection Law

- A clear purpose and scope of application based on data protection principles
- Protects the rights of data subjects
- Limits grounds for processing of personal data
- Sets obligations on data controllers and processors
- Establish an independent supervisory authority for oversight of data protection

Adopt Cyber Security Framework & Law

- Cyber Security Law
- Minimum standards of security, critical infrastructure, incident response team, threat assessments, security audits

Adopt Cybercrime Law

- Incorporate human rights protection and safeguards
- Separate cyber dependent and cyber enabled crimes
- Define cyber dependent crimes narrowly
- Address "cyber enabled crime" through comprehensive criminal laws

Adopt Rights-Respecting Lawful Interception Law

- Do not expand surveillance powers through cyber crime laws
- Incorporate rights-respecting provisions to cover both lawful interception and government access to user data (surveillance)
- Include appropriate authorisation, oversight, notification of individuals, remedy and transparency